

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ПРИКАРПАТСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

**Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра історії України і методики викладання історії**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Історія української культури»

Освітня програма «Політологія. Національна безпека»

за спеціальністю 052 Політологія

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні
кафедри історії України
і методики викладання історії
Протокол № 12 від 29 червня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023р

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	«Історія української культури»
Викладач (-і)	Міщук Андрій Іванович
Контактний телефон викладача	(0342)59-60-06
Е-mail викладача	andrii.mishchuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	<u>3</u> кредити ЄКТС, <u>90</u> год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/
Консультації	Середа, 15.00–17.00
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Історія культури об'єднує в собі важливі аспекти, такі як національна мова, традиції та історична пам'ять. Лектор, введенням студентів у світ української культури та її ключових наукових викликів, прагне надати уявлення про головні історичні події, розкриває процеси формування різних аспектів культури, аналізує становлення національно-культурних цінностей, поширення нових мистецьких стилів та з'єднання часів через збереження та розвиток культурних традицій у контексті сучасного культурологічного підходу до культури України як комплексної системи. Викладач ставить перед собою завдання досліджувати історію української культури через призму трьох ключових аспектів: формування певного суспільства або цивілізації, системи загальних цінностей – як матеріальних, так і духовних, і розвитку менталітету історичної людини, або ідеології. Приділяється увага також вирішенню теоретичних питань щодо сутності культури, її структури, взаємозв'язку з економічними, політичними та іншими суспільними процесами, а також взаємодії загальнолюдських та національних культурних цінностей, традицій та новацій у культурі і багатьох інших аспектів, таких як проблеми збереження національних культурних традицій у народному середовищі, що, власне кажучи, стало вирішальним для українського культурного відродження і створення незалежної української держави у ХХ столітті.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Мета викладання предмету "Історія української культури" полягає у тому, щоб, ґрунтуючись на засвоєнні теоретичних знань та фактологічного матеріалу, формувати у студентів комплексні знання, навички та уміння в галузі української культури в контексті її історичного розвитку. Це також передбачає глибоке вивчення системи життєвих цінностей індивідів, соціальних прошарків та народу України, виражених у матеріальних і духовних цінностях різних історичних періодів. Студентам слід оволодіти знаннями щодо: - цивілізаційних коренів та визначальних факторів української культури; - особливостей розвитку соціокультурних та релігійно-конфесійних процесів в умовах іншодержавного владарювання над Україною; - специфіки ідеологічних впливів Заходу та Сходу; - різноманітності та багатства досягнень української культури в рамках світового культурного контексту; - класифікації основних джерел, які є основою для вивчення процесів і явищ у сфері української культури.	

У процесі вивчення курсу "Історія української культури", студенти освоюють знання, передбачені програмою, і на їх основі розвивають необхідні вміння та навички для глибокого аналізу різноманітних подій, процесів і явищ у сфері культурного життя, а також для формування власних суджень і висновків. Зокрема, студенти мають навички:

- вільного володіння понятійним та термінологічним апаратом предмету;
- встановлення причинно-наслідкових зв'язків і закономірностей культурного розвитку українського суспільства протягом різних історичних періодів;
- визначення місця і ролі видатних постатей у культурному житті України на певних історичних етапах;
- узагальнення досягнень українського народу у сфері культури в історичній перспективі, виділяючи їх внесок до світового мистецтва.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК 03 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). Повага до різноманітності і монокультурності.

ЗК 04 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні, орієнтуватися в проблемах суспільно-політичного життя.

ЗК 07 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства

Результати навчання:

ПН 03 Розуміти історію, закономірності та етапи розвитку предметної сфери політології, знати її цінності та досягнення

ПН 08 Вільно спілкуватися державною мовою усно і письмово в професійній діяльності

ПН 14 Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12 / заочна 4
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18 / 6
самостійна робота	60 / 80

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
IV	052 Політологія. Національна безпека	II	Обов'язкова навчальна дисципліна

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Вступ. Сутність культури. Основні концепції української культури.	2		6
Тема 2. Прадавня культура на теренах України		2	6
Тема 3. Культура Київської Русі та Галицько-Волинського князівства	2		6

Тема 4. Українська духовна культура в період Відродження та Реформації XIV – XVII ст. як складова загальноєвропейських культурних процесів		4	6
Тема 5. Феномен українського бароко (XVII - XVIII ст.)		4	6
Тема 6. Сутність українського національно-культурного відродження, його передумови, особливості та етапи розвитку в європейському контексті. Епоха просвітництва та романтизму в українській культурі (кін XVIII ст. – XIX ст.)	4	2	6
Тема 7. Українська культура на шляху національного відродження (кін. XIX ст. – перша чверть XX ст.)	2		6
Тема 8. Розвиток культури в УРСР (1945-1991 рр.)		2	6
Тема 9. Культуротворчі процеси в Україні в умовах незалежності	2		6
Тема 10. Традиційна українська народна культура		4	6
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Шкала оцінювання				
	Оцінка в балах	Оцінка за іспит	Оцінка в національній шкалі	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за залік
	90-100	відмінно	5	A	зараховано
	80-89	добре	4	B	
	70-79			C	
	60-69	задовільно	3	D	
	50-59			E	
	26-49	незадовільно (з можливістю повторного складання)			
1-25	незадовільно				
Структура розподілу балів у ході аудиторно-самостійної роботи студентів: 30 балів – (поточна робота) усні та письмові відповіді на семінарських заняттях. Підсумковий бал за семінарські заняття визначається на основі вирахування середнього арифметичного із всіх усних оцінок; 20 балів – індивідуальна (самостійна) робота студентів 10 б. – презентація у форматі PowerPoint на визначену тему; 10 б. – написання і оформлення реферату. 50 балів – Модульна контрольна робота (письмові (тестові) завдання з курсу на останньому занятті).					
Вимоги до письмових робіт	Написання письмової контрольної роботи є обов'язковим для виставлення підсумкової оцінки. У випадку, якщо студент не написав контрольну роботу, він вважається таким, що не виконав усіх видів робіт, що передбачаються з даної дисципліни. Контрольна робота включає: • 2 теоретичні завдання (оцінюється по 20 балів кожне); • 10 тестових питань (по 1 балу за кожне питання). Структура оцінювання відповідей на розгорнуті запитання: 1 б. – відповідь складається із 1–2 речень, містить узагальнюючу інформацію про історичний період або одиничні конкретні факти. 2 б. – відповідь не структурована, вступ і висновок відсутні; студент демонструє знання окремих історичних фактів, дат, подій, процесів, постатей або допускає значні помилки; не володіє історичною хронологією, історичною географією, термінами і поняттями; узагальнення відсутні.				

	3 б. – відповідь структурована в рамках основної частини, не містить яскраво вираженого вступу чи висновку; студент розкриває історичний процес в рамках питання із значними пробілами та розривами; демонструє знання найбільш важливих історичних фактів, дат, подій, процесів, постатей, допускає значні помилки; на задовільному рівні володіє історичною хронологією, історичною географією, термінами і поняттями; у відповіді практично відсутні узагальнення або вони дуже фрагментарні. 4 б. – відповідь структурована, містить або вступ або висновок; студент розкриває історичний процес в рамках конкретного питання із певними пробілами та розривами; демонструє знання значної кількості історичних фактів, дат, подій, процесів, постатей, проте допускає окремі помилки; володіє історичною хронологією, історичною географією, термінами і поняттями; робить фрагментарні узагальнення, усвідомлює роль і значення конкретних подій. 5 б. – відповідь детально структурована, містить вступ, основну частину та висновок; студент повноцінно розкриває історичний процес в рамках конкретного питання; демонструє знання значної кількості конкретних історичних фактів, дат, подій, процесів, постатей; на високому рівні володіє історичною хронологією, історичною географією, термінами і поняттями; водночас робить узагальнення та висновки з питання, розуміє ширший контекст конкретних подій, усвідомлює їх роль і значення, демонструє володіння науковою літературою з теми. Вимоги до презентації по індивідуальній (самостійній) роботі: мінімальний обсяг – 20 слайдів; візуалізований характер, гармонійне поєднання зображень та тексту, наявність самостійно підготовлених схем і таблиць; всі елементи презентації мають бути підготовлені студентом самостійно, із дотриманням вимог академічної доброчесності. Реферат – це письмовий виклад ідей опрацьованої літератури з теми, є результатом наукового дослідження, що написаний на основі критичного аналізу літератури, матеріалів інтернету та інших джерел, яке опрацьовує студент (ка).
Семінарські заняття	Відвідування та активна участь студентів у роботі семінарських занять також є обов'язковою умовою успішного складання курсу. Пропонуються наступні форми роботи на семінарських заняттях: виступ, озонування, рецензія, участь у дискусії. При цьому враховуватимуться лише логічно обґрунтовані виступи, альтернативна теза чи спростування поданої, а не фактична підтримка тези виступаючого, змістовне рецензування та коментар чи доповнення, що дійсно сприятиме розгляду проблеми. Виступи на семінарських заняттях оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до національної шкали (5 балів) за такими критеріями: – «відмінно» – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок; – «добре» – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу; – «задовільно» – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

	– «незадовільно» – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент допускається до підсумкового контролю за умови відпрацювання усіх пропущених занять і негативних оцінок; виконання усіх передбачених форм роботи. Для отримання підсумкової оцінки протягом семестру студент зобов'язаний отримати як мінімум 25 б.
Підсумковий контроль	Підсумковий контроль рівня знань та успішності студентів передбачає виставлення підсумкової залікової оцінки. При поточному контролі оцінюються: систематичність роботи на практичних заняттях, рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах, активність при обговоренні питань, самостійне опрацювання тем, виконання індивідуальних завдань, контрольних (тестових) робіт. Підсумкова оцінка виставляється студенту в кінці семестру за результатами роботи на практичних заняттях, обговорення дискусійних питань, виконаних індивідуальних проектів та контрольних (тестових) завдань. Отримані «незадовільні» оцінки відпрацьовуються в обов'язковому порядку, але враховуються при додаванні оцінок і входять у загальну кількість отриманих оцінок.

7. Політика навчальної дисципліни

Політика курсу полягає у послідовності набуття знань, умінь і навичок у ході лекцій, семінарських занять і самостійної роботи. Відвідування лекцій для студентів є обов'язковим. Політика курсу передбачає перездачу усіх невиконаних завдань в силу серйозних запізнь на заняття або пропущених пар без поважних причин. За умови відсутності студента (-ки) на лекції чи семінарського заняття, отримання негативної оцінки на семінарських заняттях або ж невчасного виконання індивідуальної роботи визначений день для відпрацювання пропущених аудиторних занять, негативних оцінок та подачі індивідуальних робіт – середа, 15.00 год. – 17.00 год. У випадку запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування), недобропорядної поведінки в аудиторії викладач пропонує студентові (-ці) повторно виконати необхідний вид роботи.

Академічна доброчесність. Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідування занять є обов'язковим. У разі відсутності здобувача освіти можливість і порядок відпрацювання пропущених занять регламентується [Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника \(введено в дію наказом ректора № 309 від 19.05.2023 р.\)](#)

Неформальна освіта. Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується [Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника \(Редакція 3\) \(введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.\)](#)

8. Рекомендована література

1. Європейська та українська культура в нарисах: Навч. посіб. За ред. І . З. Цехмістро, В . І. Штанько, В . С. Старовойт та ін. К., 2003.
2. Задорожний В., Кундрат Ю. Курс історії української культури (IX – початок XXI ст.): Навч. посіб. для студентів -україністів. Ужгород, 2009.
3. Історія світової та української культури: Підруч. для студ. вищ . навч. закл. / В . А. Греченко, І . В. Чорний, В . А. Кушнерук, В . А . Режко. К., 2010.
4. Історія української культури / Під заг. ред. І. Крип'якевича. – К., 1991 – 1993.
5. Історія української культури: Зб. матеріалів і документів / Упоряд . Б . І Білик, Ю . А. Горбань, Я . С. Калакура та ін. К., 2000.

6. Історія української та зарубіжної культури: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С. М. Клапчук, В. Ф. Остафійчук, Б. І. Білик. К., 2002.
7. Калакура Я.С. Українська культура: цивілізаційний вимір / Я. Калакура, О.Рафальський, М.Юрій.К.: ІПІЕНД ім. І.Ф.Кураса НАН України, 2015.
8. Кашуба М. В. Історія української культури: Курс лекцій. Л., 2011.
9. Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура: Підручник. 3-тє видання. Київ, 2010.
10. Культура і побут населення України: Навч. посіб. / Під ред. В. І. Наулко, Л. Ф. Артюх. К., 1993.
11. Культура українського народу: Навч. посіб. / В. М. Русанівський, Г. Д. Вервес, М. В. Гончаренко. К., 1994.
12. Культурологія: історія і теорія світової культури ХХ ст.: Навч. посіб. / Під ред. Л. І. Кормича, В. В. Багацького. Х., 2003.
13. Пальм Н. Д. Історія української культури : навчальний посібник / Н. Д. Пальм, Т. Є. Гетало. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2013.
14. Передерій І.Г. Історія української культури: навч. посіб. для студентів усіх напрямів підготовки денної та заочної форм навчання / І.Г.Передерій, О.В.Тєвікова, А.В.Нарадько; за ред. І.Г.Передерій. Полтава: ПолтНТУ, 2015.
15. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності / Пер. з англ. Р. Клочко. Х., 2016.
16. Попович М. В. Нарис історії культури України. К.,1998.
17. Українська культура: Лекції / За ред. Д. Антоновича. К., 1993.
18. Фареній І. А. Історія української культури з найдавніших часів до кінця Х VIII століття: Короткий курс лекцій для студентів заочної форми навчання. Черкаси, 2012.
19. Шейко В. М., Білоцерківський В. Я. Історія української культури: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К., 2011.

Викладач

Міщук А. І.